

TYGODNIK PETERSBURSKI

GAZETA URZĘDOWA

KRÓLESTWA POLSKIEGO.

PIĄTEK, ⁹/₂₁ PAŹDZIERNIKA.

Cena ROCZNA w Rosyji

z pocztą, a w Stolicy, z

noszeniem do mieszkań, 15

rubli. POŁROCZNA 8 rubli

srebrem.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

PETERSBURG, ⁸/₂₀ PAŹDZIERNIKA.

MANIFEST CESARSKI.

Z BOŻEJ ŁASKI

MY, MIKOŁAJ PIERWSZY,

CESARZ I SAMOWŁADZCA WSZECH ROSSYJ.

i t. d., i t. d., i t. d.,

Czynimy wiadomo wszystkim wiernym poddanym NASZYM:

W dniu 5 bieżącego miesiąca Października, Najmilsza NASZA Synowa, CESARZEWICZOWA WIELKA XIEŻNA MARYA ALEXANDROWNA, Małżonka Najulubieńszego NASZEGO Syna, NASTĘPCY CESARZEWICZA, rozwiązana została powiciem NAM Wnuki, a Ich CESARSKIM WYSOKOŚCIOM Córki, nazwanej MARYĄ.

Takie CESARSKIEGO Domu NASZEGO pomnożenie przyjmujemy jako nowy dowód łaski Najwyższego, na NAS i NASZE Cesarstwo zlewanej, i obwieszczając o tém wiernych NASZYCH poddanych, przekonani jesteśmy, iż oni wszyscy wzniosą wraz z NAM do Boga serdeczne modły o szczęśliwy wzrost i hodowanie się Nowonarodzonej.

Rozkazujemy pisać i mianować we wszystkich sprawach, gdzie wypadać będzie, tę ukochaną NAM Wnukę, Nowonarodzoną WIELKĄ XIEŻNICZKĘ, JEJ CESARSKĄ WYSOKOŚCIĄ.

Dan w Carskiem Siole, w dniu 5 Października, lata od Narodzenia Chrystusa Pana tysiąc ośmset pięćdziesiąt trzeciego, Panowania NASZEGO, dwudziestego ósmego.

Na oryginalne własną J. C. Mości ręką podpisano:

„MIKOŁAJ.”

J. C. WYSOKOŚĆ W. X. MIKOŁAJ MIKOŁAJEWICZ przybył do Carskiego Siola w przeszły Czwartek, 1 Października, w powrocie z podróży.

Przez Rozkaz dzienny CESARSKI w Wydziale Wojskowosci, z dnia 3 Października, Naczelnik Wojenny Dżarobielokańskiego okręgu i linii kordonowej Lezgińskiej, Jenerał-major xiażę *Orbeljan 2*, za odznaczające się czyny w bitwach z góralami, podniesiony został do rangi Jenerał-porucznika, z zachowaniem dotychczasowych obowiązków; — mianowani: Jenerał-Policmejer czynnej Armii, Jenerał-porucznik *Szepielew 1*, Naczelnikiem 4 dywizyi pieszej, na miejsce Jenerał-porucznika *Karłowicza*, a ten ostatni Prezesem Audytoryatu polowego czynnej Armii; Naczelnik 3 dywizyi Grenadyerów, Jenerał-porucznik *Wiatkin*, Komendantem miasta Wilna, na miejsce zmarłego, Jenerał-porucznika *Kusownikowa*, Naczelnikiem zaś 3 dywizyi Grenadyerów, zostający przy korpusie pieszym Gwardyjskim, Jenerał-porucznik *Kryłow*.

Rozkazyienne CESARSKIE w Wydziale służby Cywilnej.

23 Września (5 Października), w Warszawie. Zostają zatwierdzeni na urzędach obrani przez Szlachtę, Kuratorowie magazynów zapasowych zboża w pow. Siebieżskim, niemający rang *Makowiecki* i *Kawecki*; — otrzymuje dymissyą dla słabości zdrowia, Starszy Radzca Podolskiego Rządu Gubernijalnego, Radzca Stanu *Niedobylski*; — za wysługę lat otrzymują rangi: Radzcy Honorowego, Komor Celnych: Barańskiej, Pomoćnik Zarządzającego i Kassjera *Stamirowski*, ze starszeństwem od 27 Lutego 1852 i Warszawskiej składowej Kalkulator opłat *Sabowski*, od 22 Grudnia tegoż roku; — Sekretarza Kollegialnego, Komor Celnych: Granicznej, pełniący obowiązki Wagstempelmejsztra i Eker *Żukowski*, ze starsz. od 27 Marca 1847 i Warszawskiej: Eker *Burzyński*, ze starsz. od 7 Września 1848, pełniący obo-

wiązki Wagstempelmejsztra *Wasilowski*, od 27 Marca 1847 i Pisarz *Majewski*, od 23 Marca 1852 roku; — Sekretarza Gubernijalnego, Komory Warszawskiej, pełniący obowiązki: Buchaltera wydziału towarów *Michałowski*, ze starsz. od 10 Listopada 1852, Archiwisty *Gumiński*, od 8 Maja 1853, Pomocnik Exekutora *Brzozowski*, od 27 Listopada 1851 i Pisarz *Małkowski*, od 9 Stycznia 1853 roku.

27 Września (9 Października), w Potsdamie. Otrzymują dymisye: na własną prośbę, Professor Zwyczajny CESARSKIEGO Kazańskiego Uniwersytetu Radzca Stanu *Popow*, z mundurem i Nauczyciel Warszawskiej powiatowej o 5 klassach szkoły, Sekretarz Kollegialny *Milewski*; dla słabości zdrowia, Professor Lyceum Ryszelskiego, Radzca Stanu *Linowski*; — otrzymuje rangę Rejestratora Kollegialnego, Kancellista Warszawskiej Rzymsko-Katolickiej Akademii Duchownej *Kamieński*, z prawa do rangi, nabytego przez ukończenie kursu w Warszawskim Szlachebnym Instytucie, ze starszeństwem od 19 Czerwca 1852 roku; — wykreśleni zostają ze spisów zmarli, Radzcy Kollegialni: Naczelnik powiatu Zamojskiego (gub. Lubelskiej) *von Tol*, Starszy Nauczyciel Gymnazjum Witebskiego *Papperyc*, Nauczyciel Instytutu Gospodarstwa wiejskiego i Leśnictwa w Marymoncie *Jędrzejewicz* i Dozorca etatowy Rohaczewskiej powiatowej szlacheckiej szkoły *Ostroumow*.

28 Września (10 Października), w Elblągu. Mianowani: Redaktor przy oddziałach Spraw miejskich Departamentu Gospodarczego Min. Spraw Wewn. Radzca Dworu *Widacki*, Naczelnikiem Oddziału; Sekretarze Kollegialni, pełn. obow. Sekretarza Komory Granicy *Stołągiewicz*, Sekretarzem i pełn. obow. Dozorcy Rogatki Celnej Sandomirskiej *Barczewski*, Dozorcą, na tychże posadach.

Tegoż dnia, (Tamże.) Zatwierdzony zostaje na urządzie obrany Deputatem Mińskiej kwaternicznej Komisji, Sekretarz Kollegialny *Inczyk*; — przyjęty zostaje do służby, dymisyonowany w 1852 roku z Siewskiego pieszego pułku w randze Majora, *Paszkiewicz*, na Dozorcę Kopyskiego więziennego Zamku.

29 Września, (w Kownie.) Mianowani: Pełniący obowiązki Radzcy tymczasowego wydziału Wołyńskiego Rządu Gubernijalnego, Radzca Honorowy *Kulikowski*, pełniącym obowiązki Radzcy tegoż Rządu; Sekretarz Gubern. *Terlecki*, Młodszym urzędnikiem do poleceń szczególnych przy Naczelniku gubernii Witebskiej; — otrzymuje dymisję dla słabości zdrowia, Radzca Honorowy, Nauczyciel Gymnazjum Kowieńskiego *Rewkiewicz*.

1 Października, (w Carskim Siole.) Zatwierdzony zostaje na urządzie, obrany przez Szlachtę Kurator honorowy Gymnazjum Wołyńskiego Marszałek powiatu Starokonstantynowskiego, niemający rangi *Prószynski*.

Tegoż dnia, (Tamże.) Zatwierdzeni zostają na urządzie, obrani przez Szlachtę, Kuratorowie zapasowych magazynów zboża, w powiatach: Osmiańskim, nowo-obrany Radzca Honorowy *Rakint* i Wileńskim, dotychczasowi, Radzcy Hono-

rowi *Monkiewicz*, *Dauksza* i *Żagiel*, Sekretarz Gubernijalny *Włodko* i niemający rang *Zajęzkowski*, *Czyż* i *Kundzicz*; nowoobrani: Sekretarz Kollegialny *Chodorowicz*, Sekretarz Gubernijalny *Rutkowski*, Rejestratorowie Kollegialni *Zajęzkowski*, *Jeleński*, *Rostek*, *Dauksza*, *Hurczyn*, i niemający rang *Jocz* i *Kundzicz* 2; Lekarz *Łozarewicz*, mianowany asystentem Kliniki położniczej w Uniwersytecie św. Włodzimierza; — dymisyonowany Rejestrator Kollegialny hrabia *Ledochowski*, zostaje przyjęty na nowo do służby i mianowany Kuratorem honorowym Szkół powiatu Osmiańskiego.

— Na przedstawienie Pełniącego obowiązki Kijowskiego Wojennego, Podolskiego i Wołyńskiego Jenerał-Gubernatora, P. Minister Spraw Wewnętrznych zatwierdził dwa jarmarki w mieście Zwinogrodzie, mające trwać po jednym tygodniu w dwóch terminach, zaczynając: od 1 Lipca i 20 Września.

— W jednym z ostatnich, numerów Gazety Policji Petersburskiej, z której wszystkie inne gazety biorą wiadomości o osobach przyjeżdżających, było doniesiono, że wyjechał z Petersburga Minister Pełnomocny Królowej Jmci Wielkiej Brytanii przy Dworze CESARSKO-Rossyjskim. Wiadomość ta jest mylna; wyjechał 30 Września do Lubeki, na statku parowym *Newa*, nie Minister angielski, ale poddany angielski, P. *Hamilton*.

— W Kijowie, za zezwoleniem N. CESARZA Jmci był obchodzony 50-letni jubileusz służby w rangach oficerskich Dowódcy Kijowskiego okręgu Inżynierów i budowniczego twierdzy Kijowskiej, Jenerała-porucznika Inżynierów, P. *Ottom Freimann*. Dowódca tamecznej komendy Inżynierów, w towarzystwie oficerów tejże, składając powinszowanie jubilatowi, wręczył mu zapieczetowany pakiet od Naczelnika Sztabu korpusu Inżynierów, w którym zawierał się Rozkaz dzienny Inspektora Inżynierów o Najmiłościwszym nadaniu Jenerał-porucznikowi *Freimann* dochodu arendowego po 2,000 rubli rocznie na 12 lat.

O CHOLERZE.

W Petersburgu, po 4 Października pozostało chorych 72 — w ciągu doby zachorow. 12 — wyzdr. 5 — umarło 6 — po 5 Października pozostało chorych 73.

W ciągu doby zachor. 17 — wyzdr. 6 — umarło 1 — po 6 Października pozostało chorych 83.

W ciągu doby zachor. 8 — wyzdr. 6 — umarło 9 — po 7 Października pozostało chorych 76.

WARSZAWA, 25 Września (5 Października). Dnia wczorajszego, rano, N. CESARZ Jmci i NN. Goście z ich orszakami, oraz oficerowie cudzoziemscy, znajdujący się w Warszawie, byli na przeglądzie wojsk, zebranych w obozie na polu Powązkowskim, pod Warszawą. Po ukończeniu przeglądu, N. CESARZ Jmci, z NN. Cesarzem Jmcią Austryackim i Królem Jmcią Pruskim w jednym, a Arcyksiążę Karol-Ludwik i WIELKI XIĄŻĘ MIKOŁAJ MIKOŁAJEWICZ w drugim powozie wrócili do Łazienek, przejeżdżając głównymi ulicami miasta.

O w pół do 4 po południu N. Król Jmci Pruskim oddał wizytę N. Cesarzowi Jmci Austryackiemu w pałacu Łazienkowskim.

Po obiedzie, do Arcyxięcia Karola-Ludwika zostały odniesione sztandary pułku Huzarów imienia J. C. Wysokości, poczem N. CESARZ i NN. Goście raczyli być na musztrze kadetów Brzesko-Litewskiego korpusu, zebranych w maneżu konnym przy Łazienkowskim pałacu.

Za nadejściem zmroku, cały park Łazienek wspaniale został oświetlony; o wpół do 8 NN. Monarchowie i Ich Wysokości udali się do dworskiego teatru, na którym przedstawiony był balet *Asmodeusz*. Potem N. CESARZ Jmć i NN. Goście, z urzędzonej na terrasie przed pałacem estrady raczyli przypatrywać się wyprawionym wspaniałym ogniom ohotnym.

KRÓLESTWO POLSKIE.

Warszawa, 21 Września (2 Października.)

ROZKAZ DO ZARZĄDU CYWILNEGO KRÓLESTWA POLSKIEGO.

Z dnia 4 (16 Września) 1853 roku.

Przez rozporządzenia Komisji Rządowych i władz oddzielnych.

W Wydziale Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych, mianowani: Właściciel dóbr Włodzimierz Biesiekierski, Radcą Dyrekcyi Ubezpieczeń w powiecie Włocławskim i Lekarz Zygmunt Skrzyński, pełn. obow. Lekarza miasta Szczepieszyna.

W Zarządzie Zakładów Dobroczynnych, mianowani: Właściciel dóbr Kazimierz Siemiątkowski, Członkiem Rady Opiek. Zakł. Dobroc. pow. Sieradzkiego; Przełożony Instytutu Prywatnego Naukowego męskiego w Częstochowie Fryderyk de Lippa, Członkiem Rady Szczegół. szpitalu św. Benedykta w temże mieście; Lekarz pow. Lubelskiego Tomasz Żyliński, Opiekunem Prezydującym w Radzie Szczegół. szpitalu św. Jana Bożego w Lublinie; Kontroler Kassy m. Lublina Wawrzyniec Ostrołęcki, Rejent Kancellaryi Ziemiańskiej gub. Lubelskiej Ignacy Rzeszotarski, Sekretarz biura Naczelnika powiatu Lubelskiego Konstanty Skolimowski, Adjunkt Dyrekcyi Szczegółowej Towarz. Kredyt. Ziemskiego Alexander Kamiński, Członkami Rady Szczegół. szpitala św. Jana Bożego w Lublinie; właściciel dóbr Hipolit Popiel, Członkiem Rady Opiek. Zakł. Dobroc. pow. Sandomierskiego; Pisarz magazynu solnego w Sieradzu, Radzca Honor. Łuszczewski, Członkiem Rady Opiek. Zakł. Dobroc. pow. Sieradzkiego; właściciel dóbr Napoleon Łubieński, Opiekunem Prezydującym w Radzie Opiek. Zakł. Dobroc. pow. Wieluńskiego; właściciele dóbr: Jan Karśnicki, Pelagiusz Cielecki, Komornik Sądowy Walenty Siwik, Magister Farmacyi Wincenty Szymański, Budowniczy pow. Wieluńskiego Alexander Lühe, Członkami Rady Opiek. Zakł. Dobroc. pow. Wieluńskiego; właściciel dóbr Henryk Potocki, Opiekunem Prezydującym w Radzie Szczegół. szpitala św. Joanny w Koniecpolu; Emeryt Karol Kurpiński, Członkiem Rady Nadzorczej Instytutu Głuchoniemych i Ociemniałych w Warszawie; Doktor Medycyny Jan Libchen, Lekarzem szpitala św. Ducha Panien Marcinkanek w Warszawie.

W Wydziale Komisji Rządowej Sprawiedliwości, mianowani: b. Podsedek sądu pokoju okręgu Radziejowskiego Józef Kalasanty Przysiecki, Rejentem Kancel. okręgu Warszawskiego w obrębie jurysdykcyi Sądu pokoju okręgu Warszawskiego Wydziału 4; b. Obróńca przy Sądzie pokoju okręgu Gostyńskiego Jan Trąbski, Rejentem Kancel. okręgu Szadkowskiego; Podpisarz Sądu pokoju okręgu Stanisławowskiego, Radzca Honor. Wroński, pełn. obow. Asesora Sądu Policyi Poprawczej Wydziału Siedleckiego; Aplikant Sądowy przy Trybunale Cywilnym gub. Lubelskiej w

Siedlcach Jan Bielak, pełn. obow. Podpisarz Sądu pokoju okręgu Stanisławowskiego.

Przeniesieni, na własne żądanie: Assesor Sądu Policyi Poprawczej Wydziału Siedleckiego Józef Bętkowski, na pełn. obow. Asesora Sądu Policyi Poprawczej Wydziału Lubelskiego; Podpisarz Sądu pokoju okręgu Gostyńskiego Walenty Machnikowski, na pełn. obow. Podpisarz Sądu pokoju okręgu Lubartowskiego; Podpisarz Sądu pokoju okręgu Lubartowskiego Henryk Markowski, na pełn. obow. Podpisarz Sądu pokoju okręgu Gostyńskiego, i Rejent Kancellaryi okręgu Szadkowskiego Celestyn Stokowski, na Rejenta Kancellaryi okręgu Piotrkowskiego.

W Wydziale Komisji Rządowej Przychodów i Skarbu, mianowani: Pomocnik Kontrolera Skarbowego okręgu Sejneńskiego Franciszek Łuszczewski, pełniącym obowiązki Kontrolera Skarb. okręgu Kalwaryjskiego 2 Wydziału; były Poborca Komory Czołnochów Jan Marski, pełniącym obow. Pomocnika Kontrolera Skarb. okręgu Sejneńskiego; Pomocnik Rewizora Skarb. pow. Siedleckiego, Sekretarz Prowincjonalny Prokopowicz, pełn. obow. Kontrolera Skarb. pow. Mławskiego; były Naczelný Zawiadowca w Górnictwie Rządowym Wincenty Klimkiewicz, pełn. obow. Pomocnika Kontrolera Skarb. pow. Pułtuskiego; były Poborca Kassy pow. Opatowskiego Franciszek Iwanicki, pełn. obow. Podsekretarza Wydziału Skarb. w Rządzie Gubern. Warszawskim.

Przeniesieni, dla dobra służby: Rewizor Skarbowy pow. Mławskiego Ignacy Miecznikowski, na pełniącego obowiązki Rewizora pow. Pułtuskiego; Rewizor Skarbowy pow. Łęczyckiego Maciej Chromiński, na pełn. obow. Rewizora okręgu Łukowskiego i Garwolińskiego; Kontroler Skarbowy pow. Miechowskiego Erazm Dąbrowski, na pełn. obow. Kontrolera Skarbowego pow. Łęczyckiego; Kontroler Skarbowy okręgów Łukowskiego i Garwolińskiego, Assesor Kollegialny Ignacy Stępkowski, na pełn. obow. Kontrolera Skarbowego pow. Miechowskiego; Pomocnik Rewizora Skarbowego pow. Pułtuskiego Julian Engler, na pełn. obow. Pomocnika Rewizora Skarbowego pow. Siedleckiego; Pomocnik Kontrolera Skarb. okręgu Częstochowskiego Oskar Dulaurs, na pełn. obow. Pomocnika Kontrolera Skarb. pow. Opatowskiego, i Pomocnik Rewizora Skarbowego pow. Opatowskiego Franciszek Dzierżanowski, na pełn. obow. Pomocnika Rewizora Skarbowego okręgu Częstochowskiego.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

NIEMCY.

AUSTRIA. Wiedeń, 9 Października. Zapewniają, że odebrano tu od Mocarstw zachodnich zawiadomienie, iż się nie zgadzają na uchwałę Ołomuniecką i od siebie podają nowe warunki.

— Mówią, że odwołanie Posła Stanów Zjednoczonych w Konstantynopolu Pana Marsch, ma związek z uwolnieniem Koszty i zabraniam się jego na statek amerykański.

Wiedeń, 11 Października. Wczora rano, Cesarz Jmć odjechał do Munich.

— 8 b. m. Poseł Stanów Zjednoczonych przy Dworze tutejszym, P. Jackson objął swoje urzędowanie. Okoliczność ta uważana jest za pewną skazówkę, że zajście z powodu Koszty zostało zławione w sposób zaspokajający.

— W skutek obecnego stanu rzeczy w Sardynii, Feld-

marszałek Radecki odebrał przez telegraf rozkaz, wstrzymać urlopy dawane żołnierzom armii Lombardzkiej.

— W gazecie Augsburskiej zapewniają, że pomimo nalegań ze strony Austrii, w ciągu Września b. r. w Piemencie i Tessino znajdowali się jeszcze pod przybranymi nazwiskami liczni wychodźcy, mocno skompromitowani w powstaniu Medyolańskim i zostający zaoocnie pod sądem komisji wojennych w Medyolanie. Liczba ich wynosi 43 i żaden z nich nie stanął na wezwanie do sądu.

PRUSSY. Berlin, 11 Października. W dniu 8 odbyła się w parku Potsdamskim wielka parada załogi tego miasta na cześć N. Cesarza Jmci Rossyjskiego.

— Tegoż dnia Jego Wielkoxiążęca Wysokość Xiążę Jerzy Mecklemburg-Strelitz wrócił do Berlina z Neu-Strelitz.

— Korrespondencya z Berlina do gazety Augsburskiej usiłuje dowieść, że widzenie się w Warszawie trzech Monarchów nie miało innego jak przyjacielskie porozumienie się i że jeżeli ścisłej jeszcze spoiło węzeł ich zobopólnej przyjaźni, nie wypada ztąd, iżby w tém szukać jakiegoś sprzymierzenia, nieprzyjawnego Mocarstwom zachodnim.

Taż gazeta, podług listów z Berlina, z dnia 5 Października wyraża przekonanie, że w razie wojny Rossyi z Turcyą, żadne z innych wielkich Mocarstw Europy nie zostanie do niej wciągnięte.

— *Zeit* donosi, że, w Niedzielę, 9 Października, N. Cesarz Jmci Rossyjski był na nabożeństwie w kaplicy kolonii ruskiej pod Potsdam i że z tego powodu śpiewy kościelne wykonane były w języku rossyjskim z zadziwiającą dokładnością przez mały chór śpiewaków, zwany *Domchor*, pod kierunkiem kapelmistrza P. Neidhardt, któremu N. Cesarz raczył oświadczyć swe zadowolenie. Wilij NN. Cesarz, Król i Królowa, oraz Xiążęta i Xiężniczki byli na widowisku teatralném w Potsdam; Cesarz Jmci w mundurze Pruskim, a Król i Xiążęta w mundurach Rossyjskich. (J. de S.-P.)

ANGLIJA.

LONDYN, 11 Października. (Przez telegraf.) Wydział Wojny przesłał rozkazy do Dublinu, iżby tam sześć pułków pieszych postanowione były w gotowości dla posłania na morze Sroziemne.

— W Londynie odbyło się nowe posiedzenie Rady Ministrów, i zapadły na niém uchwały nietyle przyjaźne pokojowi, ile na przedostatniém. Gazeta *Times* dodaje z tego powodu, że to posiedzenie wzmocniło jeszcze dotychczasowe dobre porozumienie między Angliją i Francją. (P. P.)

— Cholera powiększa się w Londynie, lubo dość umiarkowanie; w ostatnim tygodniu umarło z prawdziwej cholery azyatyckiej 47 osób, z których 16 kobiet. Wszędzie odbywają się publiczne modły o uśmierzenie i odwrócenie tej plagi.

W przeszłą Niedzielę śpiewane były modły o zachowanie ludu od cholery po wszystkich kościołach katolickich archidiecezyi Dublińskiej.

— Kontr-admirał sir Edw. Lyons mianowany Vice-dowodzą eskadry morza Sroziemnego.

(Na Gieldzie dzisiejszej (przez telegraf) Konsolidy 92.)

Nowiny z Indyj i Chin. Z Bombay data jest po 13 Września. Wiadomości z Państwa Birmańskiego nie są zbyt pomyśle; Meatoun znowu zagraża anglikom i ich sprzymierzeńcom.

Flotylla amerykańska była dość dobrze przyjęta w Japonii. Otwarcie portów Japońskich odłożone zostało do przyszłej wiosny.

Eskadrylla angielska znowu dokonała wyprawę przeciw piratom wybrzeży chińskich i mnóstwo ich dżunk zniszczyła.

Powstańcy Chińscy nie przestają czynić postępy; upadek dynastyi panującej uważany jest za nieuchronny.

(J. de S.-P.)

FRANCYA.

PARYŻ, 11 Października. Następną wiadomość, odebrana z Marsylii przez telegraf, sprawiła poníženie fondów tak w Paryżu, jak w Londynie: *Marsytija*, 9 Października „Przybył tu statek parowy wojenny angielski *Fury*, z wiadomościami z Konstantynopola z dnia 2 Października, któremi potwierdza się pogłoska, że Turcyja rzeczywiście wypowiedziała wojnę i żąda ustąpienia armii z Xięztw nad-Dunajskich, w danym terminie.”

— Podług Stambulskiego korespondenta gazety *Indépendance Belge*, Sułtan podpisał 29 Września uchwałę Dywanu o wypowiedzeniu wojny; wszystkie usiłowania Posłów pozostały próżnemi. (Ta wiadomość potrzebuje potwierdzenia).

Paryż, 12 Października. Gazeta *Patrie* podaje w wątpliwość wiadomości, odebrane jakoby w Marsylii przez statek *Fury* ze Stambułu, po 2 Października (patrz wyżej).

Korrespondencya ze Stambułu z dnia 27 Września donosi, że organizowano eskadrę, złożoną ze 4 okrętów egipskich, 4 tureckich, 3 fregat i 2 korwett tureckich, przeznaczoną dla obrony Trebizundu, portu w Turcyi Azyatyckiej na morzu Czarném, i stanowiącego punkt bardzo ważny.

— Korespondent gazety Belgijskiej utrzymuje, że 11 Października Gabinet Francuzki nie był jeszcze odebrał wiadomości o wypowiedzeniu wojny przez Turcyą.

(Na Gieldzie dzisiejszej: (przez telegraf) 4½ procentowe 99 fr. 25 cent.—3 procentowe 72 fr. 65 centimów.)

(J. de S.-P.)

NIDERLANDY.

HAGA. Jego Wysokość, Xiążę Bernard Saxen-Weimarski, jenerał piechoty, wódz naczelny armii Wschodnio-indyjskiej, otrzymał na własną prośbę dymissyą ze służby wojskowej; na jego miejsce wodzem armii mianowany adjutant Króla Jmci, jenerał-major Stuers, który z tej okoliczności podwyższony został do rangi jenerał-porucznika.

SZWAJCARYA.

Posł Austriacki w Szwajcaryi, hrabia Karnicki, powrócił z urlopu na swą dyplomatyczną posadę.

TURCYA.

KONSTANTYNOPOL, 25 Września. Przedwczora cztery statki parowe zostały posłane po wojska do Syrii, a dwa także statki na morze Czarne z artylleryą dla armii azjatyckiej. Na pokrycie nadzwyczajnych wydatków postanowiono wypuścić nowych assygnat na 100 milionów piastrow. Sądzą, że ta summa przy kapitale rezerwowym i innych zasobach Porty, wystarczy do wyprowadzenia jej z obecnych trudności.

— Xiążęta de Nemours i Saxen-Cobourg-Gotha w towarzystwie jenerała Reille, odwiedzili Xięztwa nad-Dunajskie, zkąd udali się do tureckiego obozu pod Szumłą, do głównej kwatery Omera-paszy. (*)

— Według ostatnich nowin, na Epirskiej granicy, w bliskości Arta, zaszyły nieprzyjacielskie spotkania między grekami i turkami.

— W rzeczy prawdopodobnego wejścia flott angielskiej i francuskiej do Dardanellów, czytamy w gazecie Augsburskiej, z dnia 8 Października: «Niech co chcą mówią gazety angielskie, prawdziwy stan kwestyi jest następujący: w Wiedniu i Berlinie nie stracono bynajmniej nadziei doczekania się, iż Turcyja wyrzeczy się zamiaru prowadzenia wojny. Tém mocniej w to wierzą, iż wejście całych flott angielskiej i francuskiej do Dardanellów, musiałoby pociągnąć za sobą najważniejsze zwickłania i nadać zajęciu charakter europejski. W Berlinie i Wiedniu, równie jak w Petersburgu, zgodzono się w zdaniu, że jedna tylko Porta może wyrzec, czy zajęcie Xięztw nad-Dunajskich jest naruszeniem istnących między Rosyją i Turcyją traktatów i czy powinna nań odpowiedzieć wojną lub pokojem. Porta wołała pokój i dalsze negocjowanie. Cztery wielkie Mocarstwa stanęły jako pośredniczki w tém układaniu się, co dowodzi, że mniej jeszcze niż Porta, widziały w zajęciu Xięztw *casus belli*. Rosyja przyjęła uczynione jej przez cztery Mocarstwa propozycye i w Ołomuńcu oświadczyła swą gotowość do dania objaśnień najbardziej jednawczych, co do brzmienia i wyrazów not, które miały być wymienione. Na zasadzie tej to obietnicy Austria i Prussy posuwają dalej swe negocjacye, podczas kiedy Francya i Anglija przyrzekają też niezaprzestawać swej roli pośredniczek. Jeżeli więc, w takim rzeczy stanie, te ostatnie Państwa poszlą całą swą połączoną eskadrę do Konstantynopola, będzie to zgwałceniem paktu Europejskiego, w którym Austria i Prussy są zarazem stronami i poręczycielkami. Owoż te ostatnie Mocarstwa nie dały bynajmniej swego przyzwolenia na cofnięcie takowego paktu, owszem protestują przeciw wszelkiemu jego nadwężeniu i zgodziły się dotąd na posłanie kilku tylko statków parowych do Konstantynopola; (żaden okręt liniowy nie przeszedł dotąd Dardanellów), jedynie jako na środek ochrony ludności chrześciańskich i w razie potrzeby, dla podania Sułtanowi pomocy przeciw wewnętrznemu rokoszowi. Od chwili kiedy by

(*) Uprzedzamy, że wiadomość ta wyjęta jest z gazety *Indépendance Belge*.

ten akt czystej opieki przeszedł w formalne zajęcie tych wód tureckich, które cała Europa uważa za neutralne, byłoby to obrazą *wszystkich* zarazem Mocarstw europejskich.»

— Nowiny z Konstantynopola po 26 Września odebrane w Triescie, potwierdzają szczegóły już wiadome z depeszy telegraficznych i dodają, że dzięki usiłowaniom Dyplomacyi, zajęcie turecko-ruskie straciło charakter niebezpieczny kwestyi europejskiej i że nawet w razie wybuchnienia wojny, ta będzie wyłącznie miejscową. Toż samo okazuje się i z nowin po 29, odebranych przez gazetę *Wanderer*.

— Podług wiadomości z Konstantynopola z dnia 26 Września, danych w gazecie Triestskiej, jeden statek parowy francuski odpłynął do Besika, a fregata turecka do Egiptu, ta ostatnia z rozkazem do Abbas-paszy, iżby przysyłał do Stambułu resztę wojsk posilkowych, które przyrzekł Porcie. — W Bosnii i Hercegowinie jak najspieszniej organizują 15 bataljonów milicyi. — Finanse są w najsmutniejszym stanie; dziś już prawie po całym kraju wybrano 8 podatku przyszłorocznego.

— Gazeta Wiedeńska *Copirte Zeitungs Correspondenz* donosi z Konstantynopola z dnia 29 Września, że większa część bawiących tam austriackich i pruskich poddanych, zabrali się już na przygotowane dla nich dwa parowe wojenne okręty.

— W *Presse* Wiedeńskiej z dnia 8 Października czytamy: «Odebraliśmy przez Belgrad nowiny z Konstantynopola po 29 Września; nie zawierają one żadnej zmiany w stanie rzeczy, któraby czyniła nadzieję utrzymania pokoju. Goniec wysłany z Ołomuńca do Stambułu musiał tam stanąć przed 2 Października. Dyplomaci mniemają zawsze jeszcze że Sułtan nie podpisze uchwały Dywanu, stanowiącej wojnę.

— Donoszą z Beyruth 16 Września, że Gubernator tameczny odebrał rozkaz wysłania łądem z Syrii do Erzerum 2 pułków jazdy i pułku artylleryi, a 3 pułków piechoty do Konstantynopola.

— Z Konstantynopola około stu najdoświadczeńszych sterników posłano na floty sprzymierzone do Besika.

(J. de S.-P.)

NAJPÓZNIEJSZE WIADOMOSCI.

(Przez statek parowy Stettński.)

PARYŻ, 15 Października. Gazeta *Pays* stara się ukoić umysły i wpoić przekonanie, że nawet wojna między Rosyją i Turcyją nie będzie miała ważnych dla Europy następstw.

(Na Gieldzie dziś, (przez telegraf) 4½ proc. 99 franków 50 cent, 3 procent. 72 fr. 60 centimów.)

LONDYN, 12 Października. Gazeta *Globe*, organ Pierwszego Ministra, lorda Aberdeen, objaśnia posłanie z Dublinu sześciu pułków na morze śródziemne, jako niemające związku z kwestyą Wschodnią; jest to zwykła zmiana wojsk znajdujących się obecnie w Gibraltarze, Malcie, na wyspach Jońskich i t. d.

(Na Gieldzie dziś, (przez telegraf) Konsolidy 91½.)

MUNICH, 11 Października. Dziś, po południu, Cesarz Austriacki przybył do Munich; Król Jmé Bawarski spotkał Cesarza na pierwszej stacyi drogi żelaznej, i razem z Nim

wyjechał do stolicy, gdzie zabawiwszy godzinę, J. C. Mość odjechał do Possenhof, rezydencji Rodziców Swej Narzeczonej.

KONSTANTYNOPOL, 1 Października. Dziś Dywan zażądał urzędowie od Francji i Anglii pomocy moralnej, a w razie konieczności i materyjalnej, to jest przywołania połączonej floty z Besika do Stambułu. To żądanie Sułtana zgodne jest z postanowieniem Rządu Francuzkiego i Angielskiego co do spółdziałania flott. W dniu 27 Września wysłano jednocześnie z Paryża i Londynu rozkazy do admirałów Hamelin i Dundas, iżby szli z całemi flottami do Konstantynopola; dziś rozkaz ten musi już być wypełniony.

(P. P.)

— Posłowie Francuzki, Austriacki i Pruski postanowili wspólnie nakłaniać Portę do przyjęcia noty Wiedeńskiej; Angielski zaś Poseł oświadczył, że będzie oczekiwał nowych instrukcyj. Kiedy takowe nadeszły, lord Stratford Redcliffe, połączył się z innemi Posłami i wspólna nota została do Dywanu przesłana. W odpowiedzi na nią, Reszid-pasza, prosił Posłów, iżby donieśli swoim Dworom, że niezwłocznie będzie obwieszczone wypowiedzenie wojny przez Portę, Rosyi. Trzej pierwsi Posłowie chcieli raz jeszcze złożyć swą notę samemu Sułtanowi, ale lord Redcliffe odmówił swego w tym udziału i sami ci posłowie takowego zaniechali.

— Poseł Austriacki żądał iżby żaden wychodzić Polski i Węgierski nie był przyjęty do armii Rumelijskiej, oświadczając, że przyjęcie takowe będzie uważane przez Austrię za krok nieprzyjacielski. Uznając prawo tego Mocarstwa do podobnego żądania, Porta mimo to, zachowała sobie wolność, w pewnych wynikłościach, używania również pomienionych wychodźców poza granicami swych posiadłości azjatyckich.

(J. de S.-P.)

GRECYA. Listy z Aten donoszą, że Rząd fortyfikuje wszystkie twierdze położone na północy kraju.

Takież listy z dnia 30 Września dają wiadomość, że wyspa Tenedos została opustoszona przez trzęsienie ziemi.

RZYM. (Przez telegraf.) Rząd Papieżki zdjął w szelkiewo od przywozu zboża po Luty 1854.

(J. de S.-P.)

ROZMAITOŚCI.

WIADOMOŚCI Z POD BIEGUNA — ODKRYCIE PÓŁNOCNO-ZACHODNIEGO PRZEJŚCIA. Na pierwszy raz śpieszmy dać następną, co najkrotszą wiadomość o tym ważnym wypadku. W gazecie *Globe*, z dnia 7 Października czytamy co następuje:

Admiralicja odebrała depesze od Komendanta Mac-Clure, który odpłynął w Grudniu 1849 na wyprawę w celu odszukania sir Johna Franklina, na okręcie *Investigator* i od kapitana *Kellett*, który się wybrał w tymże celu w 1852 roku na okręcie *Resolute*. Żadne ślady wyprawy Franklina nie zostały odszukane.

Komendant Mac-Clure pisze w Kwietniu 1853, z zatoki Mercy (na wyspie Baring), iż mu się powiodło rozwiązać tak dawno wątpliwe zadanie we względzie przejścia na północo-zachod i że tą drogą opłynął dokoła lądu Amerykańskiego z jednego oceanu na drugi. Miał szczęście nie stracić ani jednego człowieka ze swego ekwipażu pomimo trudności i niebezpieczeństwa wszelkiego rodzaju w żegludze

pośród brył lodu, które wystawały nad powierzchnią morza nie więcej jak na stop siedem, a zanurzały się na głębokość od 45 do 70 stop. Odkrył on mieszkańców daleko dalej na północy, niż kiedykolwiek spotkano ludzi, mianowicie na Wollaston i Victoria Lands, i na lądzie zwanym Ziemią Xięcia Alberta. Są to plemiona bardzo łagodne i przyjacielskie. Znalaziono też wielką ilość miedzi w stanie rodzimym, metalicznym. Krajowcy używają jej na ostrza swoich grotów, i bardzo byli zdziwieni że majtkowie zbierali ją jako przedmiot mający jakąkolwiek wartość.

«W Kwietniu 1852 Komendant Mac-Clure udał się sam na wyspy Melville, sądząc, że tam zastanie jeden z okrętów kapitana Austin, albo przynajmniej odkryje składy żywności. Znalazł tylko zawiadomienie od lejtnanta Clintock, gdzie się znajdują te składy i same okręty. Wniósł żąd, że dalsze poszukiwania zostały zaniechane i że żaden okręt tak daleko nie zachodził. Od Października 1851 ekwipaż okrętu *Investigator*, otrzymuje tylko $\frac{2}{3}$ racji, to jest po półfunta mięsa na dzień w takim klimacie, gdzie 4 funty nie byłyby nadto. Na wyniosłościach, opasujących zatokę, znaleziono mnóstwo jeleni i innej zwierzyny, co wielkim było dla ekwipażu pożytkiem.

Od kapitana Kellett odebrano list z wysp Melville z dnia 7 Marca. Przed dwoma tygodniami komendant Mac-Clure był się z nim połączył, i Kellett donosi, że wszyscy jego ludzie są w życiu, acz wycieńczeni długim postem. P. Mac-Clure posłał już pewną liczbę swych ludzi na zatokę Baffina, a drugi oddział wyprowadził rzeką Mackenzie.»

Dodają do tych wiadomości, co następuje:

«Komendant Inglefield, który posłany był na okręcie parowym Rządowym *Phoenix*, wiosną tego roku dla zaopatrzenia żywności eskadry sir Edwarda Belcher, przybył dziś do Admiralicji; opuścił on okręt *Phoenix*, w Thurso. O sirze Johnie Franklinie nie powzięto żadnej wiadomości. Żywności złożone przez niego zostały w miejscu wskazanem. Towarzyszy mu lejtnant Cresswell, z okrętu *Investigator*, z depeżami od komendanta Mac-Clure, co powinno uspokoić krewnych i przyjaciół, którzy się srodze troszczyli o los podróżujących na *Investigator*. Okręt transportowy *Breadalbane*, który towarzyszył *Phoenix*-owi, rozbił się pośród lodów; ekwipaż uratował się i powrócił do Anglii na *Phoenix*-ie. Z depeżów sir Edwarda Belcher pokazuje się, iż na zimę starać się będzie wrócić na wyspę Beechy.

Daje się z nich widzieć, że lejtnant Cresswell zdołał przepłynąć z jednego Oceanu na drugi, wszedł bowiem na morze Arktyczne przez cieśninę Behring'a, a wyszedł przez cieśninę Davis'a.

Admiralicja, 7 Października 1853.

Dowiadujemy się z dobrego źródła, (mówi *Morning Advertiser*), o przybyciu kapitana Mac-Clure, z okrętu *Investigator*. Nadto donoszą, iż odkrył on przejście północo-zachodnie, które szczęśliwie przebył; i że przeto zamierza upomnieć się o przeznaczoną oddawna za to odkrycie nagrodę 20,000 funtów sterlingów (500,000 franków).

Zkądinąd w *Globe* piszą: «Właściwie jest to lejtnant Cresswell który dokonał przejścia z jednego Oceanu na drugi, przepłynąwszy morze Arktyczne przez cieśninę Behring'a i wróciwszy przez cieśninę Davis'a. *Investigator* przekonał się tylko o istnieniu tego przesmyku między dwoma oceanami, ale go sam nie przebył.»